

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
GMINY OŁAWA
STRESZCZENIE**

Oława 2011

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA GMINY OŁAWA STRESZCZENIE

Zamawiający:

Urząd Gminy Oława

Opracował zespół w składzie:

dr inż. Maciej CZEMARMAZOWICZ
mgr inż. Kornelia KACPERCZYK
dr n. techn. Michał NEUMANN
mgr inż. Agnieszka WOJCIECHOWSKA-Świergoń
mgr inż. Wojciech BORECKI
mgr inż. Joanna KOSTRZEWSKA
mgr Kornelia WOLDAN
mgr Patrycja SZCZĘŚNIAK

NUMER:
37/2011

BMT POLSKA SP. Z O.O.

SIEDZIBA:
UL. SOCHACZEWSKA 8
53-133 WROCŁAW

BIURO:
UL. MENNICZA 13
50-057 WROCŁAW
TEL./FAX. 71 343 58 95

Oława 2011

SPIS TREŚCI

8	Streszczenie	4
8.1	Wstęp	4
8.2	Charakterystyka Gminy Oława	5
8.3	Charakterystyka aktualnego stanu środowiska	8
8.3.1	Surowce naturalne i gleby	8
8.3.2	Środowisko przyrodnicze	9
8.3.3	Gospodarka wodno-ściekowa i zasoby wód.....	10
8.3.4	Powietrze	12
8.3.5	Hałas	14
8.3.6	Gospodarka odpadami.....	15
8.3.7	Pola elektromagnetyczne	16
8.4	Program Ochrony Środowiska.....	16
8.5	Możliwości finansowania	23

8 STRESZCZENIE

8.1 WSTĘP

Program Ochrony Środowiska Gminy Oława został sporządzony na zlecenie Urzędu Gminy Oława i opracowany zgodnie z Ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2010.152.1019 z późn. zmianami), w celu realizacji polityki ekologicznej państwa. Obowiązek sporządzenia *Programu ochrony środowiska* został nałożony na samorządy wszystkich szczebli, rozciągając tym samym na ogół społeczeństwa obowiązek funkcjonowania w zgodzie i harmonii z otaczającym środowiskiem.

Najważniejsze zasady prawa ochrony środowiska to:

1. **Zasada kompleksowości ochrony środowiska**, nakazująca aby ochrona jednego lub kilku elementów przyrodniczych była realizowana z uwzględnieniem pozostałych elementów.
2. **Zasada zapobiegania**, nakazująca każdemu kto podejmuje działalność mogącą negatywnie oddziaływać na środowisko, zapobieganie temu oddziaływaniu.
3. **Zasada przezorności**, nakazująca każdemu kto podejmuje działalność, której negatywne oddziaływanie na środowisko nie jest jeszcze w pełni rozpoznane, aby kierując się przezornością podejmował wszelkie możliwe środki zapobiegawcze.
4. **Zasada odpowiedzialności**, która nakazuje obciążać kosztami usunięcia skutków zanieczyszczenia środowiska tego, kto zanieczyszczenie spowodował; zaś kosztami zabiegania zanieczyszczaniu środowiska tego, kto zanieczyszczenie środowiska może spowodować.
5. **Zasada ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju**, nakazująca uwzględniać w politykach, strategiach, planach i programach wymogi i zasady zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska.
6. **Zasada jawności informacji o środowisku**, uprawniająca każdego, na warunkach określonych ustawą, do uzyskania informacji o środowisku i jego ochronie.
7. **Zasada udziału społeczeństwa w postępowaniach dotyczących środowiska**, uprawniająca każdego, na warunkach określonych ustawą, do udziału w postępowaniach administracyjnych prowadzonych z udziałem społeczeństwa, oraz do czynnego udziału w przygotowaniu lub przyjęciu polityk, strategii, planów lub programów rozwoju oraz projektu studium i planu zagospodarowania przestrzennego.
8. **Zasada sankcji nieważności**, nakazująca traktowanie wszelkich decyzji wydanych z naruszeniem przepisów ochrony środowiska, jako dotkniętych kwalifikowaną wadą: nieważności z mocy prawa.
9. **Zasada standaryzacji wymagań** przepisów ochrony środowiska, nakazująca, aby podmioty korzystające ze środowiska i organy ochrony środowiska badały parametry jakościowe elementów środowiska, a także parametry substancji i energii wprowadzanych do środowiska za pomocą metodyk referencyjnych określonych na podstawie ustawy (jeśli takie metodyki zostały ustanowione).

Omówione zasady dotyczące przepisów prawa z zakresu ochrony środowiska oraz inne reguły zostały uwzględnione w celach i zadaniach w sporządzonym Programie Ochrony Środowiska Gminy Oława. Opracowanie sporządzono z podziałem na następujące elementy:

- aktualny stan prawny – zawierający analizę obowiązujących w Polsce przepisów prawnych, dotyczących ochrony środowiska naturalnego,

- opis ogólny rejonu – zawierający podstawowe dane o gminie, jej strukturze, ludności, dominujących gałęziach przemysłu, stanowiący pierwszy etap do identyfikacji potencjalnie najistotniejszych problemów dla środowiska naturalnego,
- charakterystykę i ocenę aktualnego stanu środowiska – zawierającą, dającą się sporządzić, ocenę poszczególnych komponentów środowiska z określeniem miejsc, dla których zostały przekroczone obowiązujące normy bądź istnieje uzasadnione prawdopodobieństwo, że zostaną one przekroczone w niedalekiej przyszłości,
- program ochrony środowiska – zawierający zadania konieczne do zrealizowania w celu poprawy stanu środowiska do stanu zgodnego z obowiązującymi przepisami, bądź zapobieżenia degradacji tam, gdzie stwierdzono niebezpieczeństwo przekroczenia norm.

Całości programu dopełnia część ekonomiczno-finansowa, w której wskazano mechanizmy i instytucje wspomagające działania proekologiczne wraz z analizą potencjalnych możliwości wykorzystania ich dla rozwiązania problemów wskazanych w niniejszym opracowaniu.

8.2 CHARAKTERYSTYKA GMINY OŁAWA

Gmina Oława będąca częścią powiatu oławskiego usytuowana jest w nizinnej części Dolnego Śląska, na południowo-wschodnim skraju województwa dolnośląskiego, w dolinie Odry i Oławy. Według dziesiętnego podziału regionalnego J. Kondrackiego [Kondracki J., 2003] obszar Gminy Oława położony jest w zasięgu czterech mezoregionów fizycznogeograficznych: Pradoliny Wrocławskiej (318.52), Równiny Kąckiej (318.532), Równiny Grodkowskiej (318.533), Równiny Namysłowskiej (318.563). W zasięgu Gminy przeważają utwory piaszczysto-żwirowe. Miąższość utworów czwartorzędowych jest na obszarze Gminy silnie zróżnicowana, wynikająca z dużej zmienności w urzeźbieniu powierzchni podłoża trzeciorzędowego.

Gmina graniczy od strony północnej z Gminą Jelcz Laskowice oraz Czernica, od strony zachodniej z Gminą Święta Katarzyna i Domaniów, od południowej z Gminą Wiązów, a od wschodniej z Gminą Skarbimierz. W centralnej części obszaru położonej jest miasto Oława. Na terenie Gminy znajdują się 33 sołectwa. Powierzchnia jednostki to 233,9 km², co stanowi 1,2% powierzchni województwa dolnośląskiego i 44,7% obszaru powiatu oławskiego.

Liczba mieszkańców w Gminie Oława w 1 stycznia 2011 roku wynosiła - 14.715 co stanowi 18,3 % ludności całego powiatu oławskiego. Gęstość zaludnienia wynosi 57 osoby/km². Największą miejscowością Gminy jest Bystrzyca (2400 osób) leżąca w północnej części Gminy, następnie wieś Marcinkowice (1640 osób). Powyżej 500 mieszkańców liczą wsie: Godzikowice, Osiek, Stanowice, Jaczkowice, Owczary. Liczba mieszkańców w przedziale 300-500 osób kształtuje się we wsiach: Chwalibóżyce, Drzemilkowice, Gać, Jankowice, Janików, Niemil, Oleśnica Mała, Ścinawa, Ścinawa Polska, Siedlce i Sobocisko. Pozostałe wsie to małe jednostki osadnicze liczące poniżej 300 mieszkańców. Struktura wiekowa Gminy Oława zdominowana jest przez ludzi młodych. Gmina posiada dodatnie saldo migracji, co świadczy o atrakcyjności Gminy oraz o walorach

przyciągających ludność do zamieszkania. W 2009 roku zameldowań było o 47% więcej niż wymeldowań, natomiast w województwie zameldowań było więcej o jedyne 3%.

Gmina Oława jest właścicielem dwóch terenów, na których znajdują się kompleksy inwestycyjne. Są to tereny położone w Strefie Rozwoju Gospodarczego w Stanowicach, na których pozostało do zagospodarowania około 25 ha, oraz utworzony w 2006 roku teren inwestycyjny w Godzikowicach położony w granicach Podstrefy Oława III Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej "INVEST-PARK", na którym pozostało około 39 ha do zagospodarowania. Obydwa tereny posiadają aktualne Miejscowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego.

Na dzień 31.12.2010 r. na terenie Gminy było zarejestrowanych 1026 podmiotów gospodarczych. W sektorze prywatnym, w którym dominowały podmioty prowadzone przez osoby fizyczne funkcjonowało ok. 98% podmiotów. Najwięcej jednostek było zarejestrowanych w sekcjach: handel hurtowy i detaliczny (380), firmy budowlane specjalistyczne (203) oraz ogólnobudowlane (119), transport drogowy i gospodarstwa magazynowe (141), handel pojazdami samochodowymi i naprawa (100). W sektorze usługowym zarejestrowanych było w sekcjach: obróbka metali, ślusarstwo (78); firmy budowlane - inżynieria lądowa i wodna (67); usługi finansowe i ubezpieczenia (49); pozaszkolne formy edukacji z zakresu nauki jazdy i języków obcych (48) oraz usługi porządkowe i zagospodarowanie terenów zieleni (45). W porównaniu z rokiem 2006 (918 podmiotów gospodarczych) nastąpił 12% wzrost liczby podmiotów gospodarczych na terenie Gminy.

Rozwojowi gospodarki i turystyki sprzyja bliskość Wrocławia z jego lotniskiem oraz granicy polsko-czeskiej. Ponadto przez Gminę przebiega linia kolejowa Wrocław - Kraków - Medyka oraz autostrada A4 i droga krajowa 94 Wrocław - Opole, a Odra stanowi szlak żeglugowy dla transportu towarów.

Na terenie Gminy użytki rolne zajmują 16 189,54 ha. Grunty orne obejmują obszar 14 098,31 ha - 87,1 % UR, sady 68,71 ha - 0,4 % UR, łąki 1474,33 - 9,1 % UR, pastwiska 548,19 - 3,4 % UR. Obręb, który posiada największy udział gruntów ornych to: Jankowice Małe (98,3 %), Godzinowice (97,9 %), Marszowice (97,2 %), Sobocisko (96,5 %), Owczary (96,4 %) i Zabardowice (96,3 %). Najmniejszy udział gruntów ornych występuje w Starym Otoku (60,0 %), Bystrzycy (63,2 %) oraz Lizawicach (74,2 %).

Gmina Oława wyposażona jest w sieci wodociągowe, kanalizacyjne i gazowe. Sieć wodociągowa jest bardzo dobrze rozbudowana. Długość rurociągów sieci wodociągowej na terenie gminy wynosi ok. 179,8 km. Gmina jest zwodociągowana w około 99% (ilość przyłączonych budynków). Porównując liczbę mieszkańców korzystających z sieci wodociągowej i kanalizacyjnej widoczna jest znaczna dysproporcja. Mniejsza liczba ludności podłączona jest do sieci kanalizacyjnej niż wodociągowej. Podobna sytuacja obserwowana jest w przypadku sieci gazowej.

Na terenie Gminy Oława nie występują źródła gazu ziemnego, więc dostarczany jest on z systemu krajowego. Rozprowadza się go poprzez sieć rozdzielczą wysokiego, średniego i niskiego ciśnienia. Przez obszar Gminy Oława przebiega gazociąg przesyłowy wysokiego ciśnienia DN 350, relacji koksownia Zdzeszowice - Wrocław, z którego poprzez dwie stacje redukcyjno- pomiarowe zasilane jest miasto Oława. Sieć gazowa średniego i niskiego ciśnienia istnieje na terenie miejscowości: Gaj Oławski, Jankowice, Marcinkowice, Marszowice.

Wszystkie 33 wsie Gminy są bardzo dobrze skomunikowane z Oławą, Wrocławiem, Opolem i Strzelinem. Przez teren Gminy przebiega droga krajowa nr 94, nr 39, drogi

wojewódzkie nr 396, nr 346, nr 455 oraz autostrada A4 w południowej części Gminy. Drogi gminne stanowią 29,25 km (z czego 14,9 km stanowią drogi gruntowe), wszystkie mają znaczny stopień zużycia i wymagają bądź przebudowy, bądź wymiany lub naprawy nawierzchni. Ilość dróg gminnych ulepszonych, bitumicznych wynosi 8,3 km, natomiast długość dróg o nawierzchni wykonanej z kostki (kamiennej, prefabrykowanej, klinkierowej itp.) kształtuje się na poziomie 0,9 km. Na terenie Gminy zinwentaryzowano 4,2 km dróg twardych nieulepszonych, tłuczniowych.

Przez teren Gminy przebiega zelektryfikowana, dwutorowa magistrala kolejowa Wrocław - Opole - Kraków - Przemyśl; długość eksploatowanego odcinka na terenie gminy Oława wynosi ok. 16,5 km.

Podstawowym źródłem zaopatrzenia Gminy w energię elektryczną jest Główny Punkt Zasilania w Oławie, pracujący na napięciach 100/20 KV. GPZ zasilany jest liniami napowietrznymi wysokiego napięcia 110kV. Głównym dostawcą energii elektrycznej w Gminie Oława jest Koncern Energetyczny „EnergiaPro” GRUPA TAURON S.A., dystrybucją energii elektrycznej zajmuje się również firma ESV Spółka z o.o., która posiada własną linię SN 20kV i wybudowała w Stanowicach punkt zasilania.

Wszystkie miejscowości mają obecnie możliwość dostępu do sieci telefonii stacjonarnej oraz Internetu. Ogólnodostępne publiczne aparaty telefoniczne na kartę magnetyczną (budki telefoniczne) znajdują się we wsiach; Bystrzyca Oławska, Stary Otok, Sobocisko, Marcinkowice, Gaj Oławski, Zakrzów, Gać, Niemil, Osiek. Teren Gminy pokryty jest pełnym zasięgiem sieci ruchomych. W miejscowościach Stary Otok i Owczary znajdują się maszty przekaźnikowe telefonii komórkowej.

W miejscowości Gać zlokalizowany jest Zakład Gospodarowania Odpadami. Jest to zakład utylizacji odpadów komunalnych obsługujący kilka gmin: miasto Oława, Gminę Oława, miasto Brzeg i Gminę Wiejską Skarbimierz i Gminę Lubsza. W niedługiej perspektywie będą także obsługiwane Gmina Jelcz-Laskowice oraz Gmina Czernica. Powyższe miasta i gminy posiadają udziały w ZGO Gać. Zakład odpowiada wszelkim obowiązującym standardom w zakresie ochrony środowiska, a jego pojemność gwarantuje, że problemu z usuwaniem odpadów Gmina Oława nie będzie miała przez najbliższe 20 lat.

Gmina Oława należy do zlewni rzeki Oławy. Jedyne jej północno-wschodnia część, odcięta korytem rzeki Odry, należy do zlewni Smotrawy. Sieć wód powierzchniowych Gminy jest gęsta i bogata, w szczególności w zasięgu pradoliny i doliny Oławy.

Północna część Gminy Oława leży na terenie Głównego Zbiornika Wód Podziemnych 320 *Pradolina rzeki Odra* (S Wrocław). GZWP 320 zbudowany jest z utworów czwartorzędu w pradolinach. Szacunkowe zasoby dyspozycyjne wynoszą 250 m³/dobę. Średnia głębokość ujęć na terenie zbiornika wynosi 12 m. Miąższość warstw wodonośnych czwartorzędowego piętra wodonośnego – w okolicy wsi Niwnik ok. 10 m, na pozostałym obszarze mniejsza. Podatność na zanieczyszczenie – silnie i ekstremalnie podatne, jedynie w okolicy Jaczkowic, Godzikowic i Gaju Oławskiego umiarkowanie podatne. Miąższość trzeciorzędowego piętra wodonośnego – w okolicy wsi Gaj Oławski ponad 20 m, na pozostałym obszarze 5÷15 m. Wodoprzewodność trzeciorzędowego piętra wodonośnego – w okolicy wsi Gaj Oławski ok. 200 m²/d, na pozostałym obszarze 50÷100 m²/d.

Na terenie Gminy Oława znajduje się wiele wspaniałych zabytków, na szczególną uwagę zasługują zespoły pałacowe w Oleśnicy Małej i Jakubowicach, a także zabytkowe kościoły i krzyże pokutne. Do ewidencji zabytków wpisano 303 obiekty.

Atrakcją są rezerваты przyrody: Zwierzyniec, Grodziska Ryczyńskie, Leśna Woda i Kanigóra, z drzewostanem liczącym od 80 do 250 lat oraz unikatową florą. Znajdują się tu także pomniki przyrody oraz obszar specjalnej ochrony ptaków „NATURA 2000”, zamieszkiwany m.in. przez bociana czarnego, kanię rdzawą, jastrzębia i pustułkę. Planuje się tu utworzenie Nadodrzańskiego Parku Krajobrazowego.

8.3 CHARAKTERYSTYKA AKTUALNEGO STANU ŚRODOWISKA

8.3.1 SUROWCE NATURALNE I GLEBY

Na terenie Gminy Oława występują 3 udokumentowane oraz podlegające przepisom prawa górniczego pokłady złóż kruszywa naturalnego (piasek). Zlokalizowane są w miejscowościach Jankowice, Marcinkowice, Zakrzów, Siedlce oraz Bystrzyca. Eksploatowane jest tylko jedno złożę w rejonie Bystrzycy, którego zasoby określono na 8 275 tys. m³, a zasoby bilansowe orientacyjnie na 45 742 tys. m³. Roczne wydobywanie wynosi około 101 tys. m³.

Zróżnicowanej strukturze litologicznej podłoża Gminy Oława odpowiada mozaikowy układ gleb. W pradolinie oraz dolinach cieków, zwłaszcza rzeki Oławy, dominują mady średnie lub ciężkie. W zasięgu Równiny Wrocławskiej dominują czarnoziemy (czarnoziemy wrocławskie) wykształcone na glinach lub utworach pylastych, a miejscami gleby brunatne właściwe. Lokalnie występują też gleby bielcowe związane głównie z piaszczystym i żwirowym podłożem. Ten ostatni typ genetyczny gleb dominuje natomiast w części Gminy położonej w zasięgu Równiny Grodzkiej (południowa część gminy – na wschód od doliny rzeki Oławy). Gleby brunatne występują tu jedynie względnie niewielkimi rozproszonymi enklawami wśród gleb bielcowych. Pod względem walorów użytkowych (urodzajności) dominują gleby klasy IV – 55,8% użytków rolnych. Gleby klasy III stanowią 33,8% rolniczego areалу gminy, a klasy II – tylko 1,6% (klasa I nie występuje). Gleby najsłabsze – V i VI klasy – zajmują 8,8% przestrzeni rolniczej gminy.

Na podstawie analizy danych ewidencyjnych dotyczących klas bonitacyjnych gruntów ornych (stanowiących 87,1 % użytków rolnych), stwierdzono, że na obszarze Gminy Oława przeważają gleby średnie – 59,3 %. Gleby dobre stanowią – 32,5 % natomiast pozostałe 7,0 % tworzą gleby słabe.

W 2007 roku zostały wykonane badania jakości gleb przez firmę ARS-VITAE z Wrocławia („Badania jakości gleb na terenie Powiatu Oławskiego w 2007 roku”). Obszarami wytypowanymi do badań był Obszar Strefy Rozwoju Gospodarczego w Stanowicach oraz Obszar Strefy Rozwoju Gospodarczego w Godzikowicach należące do Gminy Oława. Celem badań było poznanie tła zanieczyszczeń znajdujących się w glebie na tych terenach. Analizowane gleby z obrębu w Stanowicach i Godzikowicach wykazały przekroczenia wartości dopuszczalnych stężeń benzo(a)pirenu.

8.3.2 ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE

Powierzchnia lasów i zadrzewień na terenie Gminy Oława wynosi 4 931,90 ha, co stanowi 21,1 % ogólnej powierzchni Gminy. Największy udział lasów w powierzchni obrębu występuje w: Bystrzycy (70,2 %), Siedlcach (20,6 %) oraz Maszkowie (20,5 %). Lasy Gminy Oława (4983,53 ha) pod względem administracyjnym należą do Nadleśnictwa Oława. Głównymi elementami w strukturze gatunkowej drzewostanów są: dąb szypułkowy, jesion, jawor, lipa drobnolistna, olsza czarna, topola biała, topola górska, różne gatunki wierzby z udziałem sosny pospolitej i świerka zwyczajnego. Na terenie Gminy występują również lasy mające charakter zieleni ochronnej o łącznej powierzchni 4 514,98 tys. ha. Niekorzystny wpływ człowieka na lasy Nadleśnictwa spowodował, że 52,9% powierzchni zostało zakwalifikowane do II strefy uszkodzeń przemysłowych, a 47,1% do I strefy.

Na terenie Gminy znajduje się 10 pomników przyrody, którymi są drzewa, rosnące pojedynczo, jak również w grupach. Wśród nich dominującym gatunkiem jest dąb szypułkowy. Z reguły nie są to sędziwe okazy drzew. Średnia wieku drzewa pomnikowego w Gminie Oława wynosi około 220 lat. W Gminie Oława zinwentaryzowano wiele stanowisk roślin chronionych, głównie w dolinie rzek: Odry i Oławy. Najwięcej stanowisk, obejmujących najcenniejsze zbiorowiska roślinne znajduje się na terenie największego kompleksu leśnego gminy – Lasu Ryczyńskiego. Poza doliną Odry miejscem liczniejszego występowania roślin chronionych są lasy nad rzeką Oławą i wzdłuż jej dopływów.

Na terenie Gminy Oława znajdują się trzy Obszary Natura 2000, są to Grądy w Dolinie Odry, Grądy Odrzańskie oraz Dąbrowy Janikowskie. Europejska Sieć Ekologiczna Natura 2000 jest to sieć obszarów chronionych na terenie Unii Europejskiej. Celem wyznaczania tych obszarów jest ochrona cennych pod względem przyrodniczym i zagrożonych składników różnorodności biologicznej.

Na obszarach leśnych północno-zachodniej części gminy Oława znajdują się cztery rezerваты przyrody (Zwierzyniec, Kanigóra i Grodzisko Ryczyńskie, Leśna Woda), o łącznej powierzchni 15,5 ha. Obszary szczególnie wartościowe pod względem przyrodniczym należy chronić tworząc: park krajobrazowy doliny Odry i Oławy wraz z lasem Wojnowickim i terenami wodonośnymi oraz zespoły przyrodniczo - krajobrazowe z unikalnymi stanowiskami roślinnymi i siedliskami zwierzęcymi obejmujące:

- kompleks leśny pomiędzy Oławą a Bystrzycą Oławską i wschodnią granicą gminy, tzw. Las Ryczyński
- rzeka Odra, łąki na międzywalu Odry i Oławy, do granicy administracyjnej gminy, na wschód od śluzy w Lipkach
- starorzecze Leśna Woda, we wschodniej jego części - około 2 km na wschód od Bystrzycy Oławskiej
- lasy leżące na północ i wschód od wsi Siedlce
- las łąkowy nad rzeką Oława pod Siecieborowicami, od autostrady po Jakubowice
- las w okolicy Oleśnicy Małej (łągi)

8.3.3 GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA I ZASOBY WÓD

W 2010 roku Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu opublikował dane dotyczące wyników pomiarów jakości wód podziemnych na terenie zamkniętego składowiska odpadów Ekoren DKE Sp. z o.o. w Godzikowicach. Wody podziemne w kierunku napływu wód na teren obiektu zostały zaklasyfikowane do wód III klasy, natomiast wody na kierunku spływu wód z obiektu zaklasyfikowano do wód niezadawalającej jakości V klasy.

Wyniki monitoringu diagnostycznego wód podziemnych przeprowadzonego w 2009 roku zostały opublikowane przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu. Na terenie Gminy Oława zlokalizowano otwór badawczy nr 5 w Gaju Oławskim, wody podziemne należące do JCWPd Nr 114 zaklasyfikowano jako wody klasy II, ze wskaźnikiem Ca w klasie III.

Wody podziemne na terenie Gminy Oława są silnie i ekstremalnie podatne na zanieczyszczenia. Jedynie w okolicy Jaczkowic, Godzikowic i Gaju Oławskiego są umiarkowanie podatne.

Gmina Oława jest w ok. 99% zwodociągowana. Na terenie Gminy działa 8 stacji uzdatniania wody. W 2010 roku zamknięto ujęcia wody w Owczarach. W 2010 roku z ujęć wody pobrano 721,7 dam³, z czego sprzedano hurtowo 6,5 dam³. Do gospodarstw domowych i indywidualnych gospodarstw rolnych dostarczono 321,51 dam³, natomiast na cele produkcyjne 98,5 dam³. Wieś Marszowice zasilana jest z wodociągów Gminy Domaniów. Wieś Oleśnica Mała zasilana jest dodatkowo z wodociągów będących pod zarządem Zakładu Doświadczalnego Hodowli i Aklimatyzacji Roślin.

Długość sieci wodociągowej wynosi 174 km - stan na 31.12.2010 r., w tym roku oddano do eksploatacji 2,34 km sieci wodociągowej. W 2010 roku oddano do eksploatacji 106 szt. (0,63 km) przyłączy prowadzących do budynków (gospodarstw). Ogółem Gmina obecnie posiada 2907 przyłączy (47,39 km).

Stan sieci wodociągowej na terenie Gminy jest dobry, z wyjątkiem Bystrzycy, gdzie planuje się wymianę ok. 15 km sieci. Z sieci wodociągowej korzysta 79,5% mieszkańców Gminy Oława. Pozostali mieszkańcy korzystają z własnych ujęć wody.

Gmina Oława jest tylko częściowo skanalizowana i nie posiada spójnego systemu kanalizacji i oczyszczania ścieków bytowo-gospodarczych. Ze względu na słabo rozbudowany układ sieci kanalizacyjnej, ścieki na terenie Gminy gromadzone są przede wszystkim w zbiornikach bezodpływowych tzw. szambach i okresowo wywożone taborem asenizacyjnym do oczyszczalni. Łączna długość sieci kanalizacji sanitarnej na terenie Gminy Oława wynosi 89,5 km (stan na 31.12.2010 r.), w tym długość przyłączy do sieci kanalizacyjnej wynosi 9,9 km. Obecnie (według danych z Urzędu Gminy Oława) wykonanych jest 645 przyłączy. Pozostałe miejscowości (obecnie jest skanalizowanych 12 sołectw), które posiadają podłączenie do sieci kanalizacyjnej odprowadzają nieczystości do oczyszczalni ścieków w Brzegu. Na terenie Gminy Oława 33,4% mieszkańców Gminy jest podłączonych do kanalizacji sanitarnej. Około 58% ścieków wyprodukowanych w gospodarstwach domowych trafia do kanalizacji sanitarnej. Pozostałe ścieki są magazynowane przez przydomowe zbiorniki bezodpływowe. Według informacji Gminy Oława przekazanych do Głównego Urzędu Statystycznego wynika, że w 2009 roku na terenie Gminy Oława było zainstalowanych 1206 zbiorników bezodpływowych. Według danych przekazanych przez Urząd do GUS na terenie Gminy znajduje się 3034 budynki mieszkalne. Z powyższych

informacji wynika, iż 39,75% mieszkańców odprowadza ścieki do bezodpływowych zbiorników.

Na terenie Gminy w poszczególnych wsiach istnieją odcinki kanalizacji deszczowej, odprowadzające wody opadowe do cieków powierzchniowych i rowów melioracyjnych. Tylko 22 miejscowości posiadają kanalizację deszczową. Najbardziej rozwiniętą sieć posiada Bystrzyca Oławska z Janikowem i Godzikowice. W pozostałych wsiach występujące urządzenia są niedrożne lub jest ich brak. W 10 miejscowościach nie została przeprowadzona inwentaryzacja sieci.

Na terenie Gminy Oława istnieją następujące oczyszczalnie ścieków:

- **Oczyszczalnia ścieków w Oleśnicy Małej** - przepustowość oczyszczalni 100 m³/d. Oczyszczalnia posiada rezerwy, jeśli chodzi o możliwość przyjęcia dodatkowej ilości ścieków. W chwili obecnej wykorzystana jest w 30% - 45%.
- **Zakładowa oczyszczalnia ścieków Przedsiębiorstwa „Bahlsen” w Stanowicach**- przepustowość oczyszczalni 1 200 m³/d, technologia oczyszczania jest dostosowana do oczyszczenia specyficznych ścieków przemysłowych.
- **Zakładowa oczyszczalnia ścieków Przedsiębiorstwa „WTÓRMET” w Godzikowicach**, przepustowość oczyszczalni $Q_{\max} = 85 \text{ m}^3/\text{d}$.
- **Oczyszczalnia ścieków w Stanowicach** będzie oddana do eksploatacji do 2012 roku, (oczyszczalnia jeszcze nie działa z powodu braku kanalizacji).

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu prowadzi badania jakości wód w wybranych punktach pomiarowych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Na podstawie monitoringu diagnostycznego wykonanego w 2008 roku zbadano punkt pomiarowy na rzece Oława (Oława ujście do Odry (poniżej jazu Małgorzata)- 2,00 km). Analiza wykazała ogólny zły stan wód, przy dobrym stanie chemicznym i umiarkowanym potencjale ekologicznym. Klasyfikacja względem elementów biologicznych wskazała na wody klasy III; względem elementów fizykochemicznych-wody klasy II oraz względem obecności substancji szkodliwych- stan dobry.

Znaczące źródła zanieczyszczeń rzeki Oławy położone są w górnej części zlewni i są to oczyszczalnie w: Ziębicach, Henrykowie i Wiązowie. W dolnej części zlewni, aż do ujść wody dla m. Wrocławia ilość źródeł zanieczyszczeń jest niewielka, stąd też zmniejszanie się poziomu zanieczyszczenia wzdłuż jej biegu. Rzeka najbardziej zanieczyszczona jest w górnym biegu. Powyżej ujścia Gnojnnej, czyli na granicy powiatu, tylko jeden parametr – zawartość fosforu ogólnego – przekracza poziom II klasy (w kolejnym punkcie pomiarowo-kontrolnym, już poza powiatem oławskim w mieście Siechnice, wszystkie badane parametry mieszczą się w II klasie, co oznacza że stan rzeki Oławy na obszarze powiatu nie pogarsza się).

Na dopływie Oławy – rzece Gnojnnej – większość parametrów osiąga poziom I lub II klasy. Poziom ten przekraczała jedynie zawartość tlenu rozpuszczonego, co jednakże może być wywołane niskimi przepływami i wysokimi temperaturami w okresie letnim, tym bardziej że pozostałe parametry charakteryzujące zanieczyszczenie organiczne mieszczą się w I klasie. Punkt pomiarowy znajduje się poniżej punktu odprowadzania ścieków oczyszczonych z Oczyszczalni Ścieków w Oleśnicy Małej. Wyniki pomiarów reprezentują brak negatywnego oddziaływania oczyszczalni na wody rzeki Gnojnnej.

Smortawa należy do rzek czystych. Żaden z badanych parametrów nie przekracza poziomu II klasy.

W 2007 roku wybudowano zbiornik retencyjny dla kanalizacji deszczowej z odwodnienia terenów byłego lotniska w Stanowicach. Inwestycja obejmowała regulację potoku Zielona w km 18+950, 19+940; regulację rowu R-Z-D w km 0+000,0+069 oraz budowę zbiornika retencyjnego. Na terenie Gminy niemalże nie występują obiekty małej retencji. Jedynymi obiektami pełniącymi funkcję retencyjną są stawy rybne.

Teren wsi Stary Otok, Stary Górnik i częściowo Bystrzycy leżą na terenie tak zwanego polderu przeciwpowodziowego - przelewowego Oława-Lipki. Obiekt ten charakteryzuje się samoistnym włączeniem do pracy podczas bardzo dużych wezbrań powodziowych rzeki Odry. Czasza polderu, a tym samym tereny w w/w miejscowości napęniają się samoczynnie, a przepływ wezbrania powodziowego nie jest w żaden sposób kontrolowany. W związku z powyższym występuje wysokie ryzyko zagrożenia ludzi i mienia na obszarze przedmiotowych miejscowości. Ponadto dodatkowa zabudowa polderu lub kompleksowe nasadzenia roślinności drzewiastej (np. zalesienia) lub krzewiastej ponad już istniejący stan spowodują znaczne ograniczenia warunków przepływu wód. Może to spowodować dodatkowe spiętrzenia, wydłużyć stagnacje wód w polderze, a tym samym zwiększyć straty i szkody w np.: uprawach rolnych. Łączna długość wałów rzeki Odra na terenie Gminy Oława wynosi 31,816 km. Suma wałów rzeki Oławy na terenie Gminy Oława wynosi 16,780 km, a obszar chroniony przez wały przed zalaniem wynosi 1160 hektarów. Wały rzeki Otocznicy na terenie Gminy Oława mają długość 2350 m. Obszar chroniony przed zalaniem przez wały rzeki Otocznicy na terenie Gminy Oława wynosi 114 hektarów.

Do zadań Szefa Gminnego Zespołu Zarządzania Kryzysowego (Wójt Gminy Oława) w fazie działań zapobiegania (przedsięwzięcia profilaktyczne) należy:

- monitorowanie, analiza i prognoza sytuacji hydrometeorologicznej i powodziowej,
- ostrzeganie ludności o możliwości wystąpienia zagrożenia powodziowego,
- współuczestnictwo w kontroli stanu wałów przeciwpowodziowych.

W fazie reagowania Wójt może uruchomić zgodnie z procedurą Gminny Zespół Zarządzania Kryzysowego. W zależności od skali zagrożenia Wójt Gminy Oława wprowadza stan pogotowia przeciwpowodziowego lub alarmu powodziowego.

8.3.4 POWIETRZE

Na terenie Gminy Oława źródła emisji zanieczyszczeń do powietrza z energetycznego spalania paliw to: lokalne kotłownie zaopatrujące w ciepło zakłady przemysłowe i usługowe, obiekty użyteczności publicznej oraz indywidualne ogrzewanie piecowe w gospodarstwach domowych. Na etapie sporządzania Programu Ochrony Środowisko zebrano informacje dotyczące stanu obiektów użyteczności publicznej. Zidentyfikowano wiele obiektów wymagających termomodernizacji oraz kotłownie opalane węglem kamiennym, które mogłyby być wymienione na kotłownie opalane czystszy paliwem.

W Gminie Oława sieć ciepłownicza jest bardzo słabo rozbudowana, system zaopatrzenia w ciepło opiera się więc głównie na indywidualnych źródłach ciepła.

Sieć gazowa średniego i niskiego ciśnienia istnieje na terenie miejscowości: Gaj Oławski, Jankowice, Marcinkowice, Marszowice. Według danych Głównego Urzędu

Statystycznego 15,6% mieszkańców Gminy korzysta z sieci gazowej, z czego tylko 3,42% mieszkańców wykorzystuje gaz do ogrzewania mieszkań. Można wywnioskować, iż większość obiektów wykorzystuje jako paliwo węgiel kamienny, koks, czyli paliwa najtańsze i najbardziej uciążliwe ze względu na emisję zanieczyszczeń do powietrza.

Część mieszkańców Gminy korzysta z gazu płynnego (w butlach), trudno jednakże określić w sposób dokładny ile gospodarstw domowych korzysta z tego rodzaju gazu, ponieważ nie jest prowadzona statystyka w tym zakresie. Część jednostek organizacyjnych, zakładów przemysłowych, usługowych, czy też jednostek użyteczności publicznej wykorzystuje na potrzeby grzewcze lub technologiczne: olej opałowy, gaz ziemny, gaz płynny propan-butan. Na terenie Gminy Oława planuje się budowę elektrowni wiatrowych w miejscowościach Gaj Oławski oraz Bolechów.

Emisja z dróg zachodzi na niewielkiej wysokości, pomiędzy 0,5 ÷ 1,0 m, w związku z czym zasięg emisji zanieczyszczeń jest ograniczony. Zanieczyszczenia komunikacyjne stanowią więc zagrożenie w bezpośrednim sąsiedztwie dróg i autostrad. O ile w przypadku dróg przebiegających w terenach pozamiejskich istnieje możliwość zachowania stref ograniczonego użytkowania terenów położonych wzdłuż dróg, o tyle na terenach zabudowanych jest to praktycznie niemożliwe.

Na terenie Gminy Oława niewiele jest zakładów przemysłowych mających istotny wpływ na jakość powietrza. Gmina Oława jest Gminą wiejską głównie o charakterze rolniczym. Analizowane źródła zanieczyszczeń zlokalizowane na terenie Gminy charakteryzują się mniej więcej zbliżonym, niewielkim stopniem uciążliwości dla powietrza. Wyjątek stanowi Strefa Rozwoju Gospodarczego w Stanowicach oraz Strefa Rozwoju Gospodarczego w Godzikowicach, na których zlokalizowane są zakłady przemysłowe.

W 2008 roku pomiary metodą pasywnego poboru prób powietrza przeprowadzono w Stanowicach. Oznaczane były średniomiesięczne stężenia dwutlenku siarki (SO₂) i dwutlenku azotu (NO₂). Pomiary SO₂ metodą pasywną wykonywane na osiedlach mieszkaniowych w Stanowicach wykazały niskie zanieczyszczenie powietrza, szczególnie w sezonie pozagrzewczym. Stężenia średnioroczne występowały w zakresie od 6,7 do 9 µg/m³. Średnioroczne stężenia dwutlenku azotu w 2008 r. kształtowały się w zakresie od 45% - 65% obowiązującej dla NO₂ normy średniorocznej. Pomiary pyłu zawieszonego PM₁₀ wykonywane były od sierpnia 2008 r. w Oławie, przy ul. Żołnierzy AK. Stężenie średnioroczne szacuje się na poziomie 62% normy średniorocznej. Na podstawie klasyfikacji stref sporządzonej za 2008 r. zaklasyfikowano Gminę Oława do klasy A – stref, które nie wymagają działań naprawczych i sporządzenia programu ochrony powietrza.

W 2010 roku Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu przeprowadził badania jakości powietrza na terenie województwa dolnośląskiego. Gmina Oława nie została objęta siecią monitoringu. Na terenie powiatu oławskiego został zlokalizowany jeden punkt pomiarowy w Oławie przy ul. Żołnierzy AK. Wyniki pomiarów wykonanych w mieście Oława są wyższe w stosunku do terenów Gminy z powodu wyższego stopnia zurbanizowania.

8.3.5 HAŁAS

Jako źródła hałasu kształtujące klimat akustyczny na terenie Gminy Oława zalicza się również:

- komunikację kolejową,
- parkingi,
- zakłady przemysłowe, rzemieślnicze i usługowe,
- obiekty publiczne: stadiony, tereny zabaw, dyskoteki, kluby muzyczne,
- imprezy okolicznościowe: koncerty, występy uliczne,
- tereny budowy.

Na terenie Gminy Oława Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu prowadził badania klimatu akustycznego w zakresie hałasu komunikacyjnego w 2006 roku. Głównym założeniem wykonanych pomiarów akustycznych było określenie warunków panujących w bezpośrednim sąsiedztwie tras komunikacyjnych i uzyskanie informacji o uciążliwości akustycznej analizowanych tras. Pomiary przeprowadzone w powiecie oławskim na 16 odcinkach dróg wykazały, że we wszystkich punktach na granicy terenu chronionego stwierdzony równoważny poziom dźwięku L_{Aeq} w porze dziennej mieścił się w przedziale 60,4 dB – 72,4 dB i przekraczał wartość dopuszczalną 60 dB. Główną przyczyną wysokiej uciążliwości jest duże natężenie ruchu oraz znaczny udział pojazdów ciężarowych w ogólnym strumieniu ruchu. W strefie bardzo dużej uciążliwości na terenie powiatu oławskiego znajduje się 112 obiektów mieszkalnych, a liczbę osób narażonych na hałas powyżej 70 dB oszacowano na 440.

Na hałas komunikacyjny samochodowy narażeni są mieszkańcy przy głównych drogach gminny a więc drodze krajowej nr 94 Wrocław-Opole w miejscowościach:

- Godzikowice,
- Gać,
- Stanowice,
- Marcinkowice,
- Jankowice.

Drogi powiatowe nr 396 (Oława-Strzelin) oraz nr 452 (Oława-Biskupice Oławskie-Bierutów) powodują uciążliwość hałasową w miejscowościach Gaj Oławski, Jankowice, Bystrzyca oraz Stary Górnik. Osobną kwestią jest autostrada A4, która przebiega wzdłuż południowej granicy gminy w rejonie miejscowości Siecieborowice oraz Oleśnica Mała. Lokalizacja i projekt drogi chroni te miejscowości przed nadmiernym hałasem.

W 2010 roku na zlecenie Dolnośląskiej Służby Dróg i Kolei we Wrocławiu firma wzkonano pomiary hałasu przy drogach wojewódzkich. W opracowaniu pt.: „Generalny Pomiar Hałasu przy drogach wojewódzkich w roku 2010 w województwie dolnośląskim” uwzględniono drogi 455 oraz 396 przechodzące przez teren Gminy Oława. Wcześniejszym zleceniem DSDiK we Wrocławiu były pomiary hałasu przy drogach wojewódzkich w 2008 roku wykonane przez Zakład Akustyki Środowiska z Warszawy. W badaniach został ujęty punkt pomiarowy w miejscowości Stary Otok na terenie Gminy Oława. Pomiary wykazały, przekroczenia wartość dopuszczalną 60 dB w wyznaczonych punktach pomiarowych.

Mieszkanie w sąsiedztwie torów kolejowych nieodmiennie kojarzy się z uciążliwością głównie z powodu hałasu generowanego przez przejeżdżający pociąg. Średnio poziom hałasu mierzony w odległości 5 m od przejeżdżającego pociągu wynosi ok. 96 dB.

Uciążliwość hałasowa na terenie Gminy identyfikowana jest jedynie poprzez skargi składane przez mieszkańców. Jednym z problematycznych terenów pod względem hałasu jest Strefa Rozwoju Gospodarczego w Stanowicach.

Do Urzędu Gminy wpłynęła skarga od mieszkańców z okolic Strefy Rozwoju Gospodarczego w Stanowicach w związku z nadmierną emisją hałasu. Urząd Gminy zwrócił się do Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska we Wrocławiu z prośbą o wykonanie pomiarów hałasu. Wyniki pomiarów kontrolnych nie wykazały przekroczeń dopuszczalnego poziomu hałasu dla terenów zabudowy mieszkaniowej.

Na rzecz procedury środowiskowej zostały także wykonane pomiary poziomu hałasu w celu określenia uciążliwości związanej z emisją hałasu do środowiska związanej z funkcjonowaniem Zakładu Gospodarki Odpadami w miejscowości Gać. Z przeprowadzonych pomiarów wynikało, że działalność składowiska nie powoduje przekroczenia normatywnego poziomu hałasu w porze dnia na terenie zabudowy mieszkaniowej. W porze nocnej składowisko jest zamknięte. Praca urządzeń składowiska nie ma wpływu na poziom hałasu na terenie najbliższej zabudowy mieszkaniowej, znajdującej się ok. 1000 m od granicy składowiska.

8.3.6 GOSPODARKA ODPADAMI

Na terenie Gminy Oława brak jest punktów zbiórki odpadów wielkogabarytowych. Dolnośląska Korporacja Ekologiczna Zakład w Godzikowicach prowadzi punkt zwrotu zużytego sprzętu elektronicznego. Na terenie Gminy działają firmy prowadzące działalność w zakresie odbioru i transportu odpadów. Na terenie Gminy Oława zlokalizowanych jest 59 punktów selektywnej zbiórki odpadów. Ogólna liczna pojemników wynosi 127 pojemników.

Instalacja Zakładu Gospodarowania Odpadami (ZGO) Gać zlokalizowana jest we wschodniej części Gminy Oława (województwo dolnośląskie), na terenach administracyjnych miejscowości Gać, w bezpośrednim sąsiedztwie granicy Skarbimierz (województwo opolskie).

Docelowo ZGO będzie obsługiwać gminy: Borów, Brzeg, Ciepłowody, Czernica, Jelcz-Laskowice, Lubsza, Miasto Oława, Gminę Oława, Przeworno, Skarbimierz.

Zakład Gospodarowania Odpadami Gać prowadzi działalność związaną z gospodarowaniem odpadami komunalnymi. W skład podstawowych urządzeń i instalacji ZGO wchodzi składowisko odpadów (2 kwatery) i linia segregacji odpadów oraz inne urządzenia techniczne i technologiczne niezbędne i związane z tą działalnością. Całkowita pojemność kwatery nr 1 jest oceniana na 244.065 m³, natomiast kwatery nr 2 - 231.400 m³. Maksymalna wydajność instalacji do sortowania wynosi 100 600 Mg/rok.

Podstawowy układ technologiczny i organizacyjny stosowany w ZGO Gać obejmuje:

- przyjęcie oraz kontrolę ilościową i jakościową odpadów z selektywnej zbiórki oraz pozostałych odpadów, w tym zmieszanych odpadów komunalnych,
- przygotowanie odpadów do odzysku poprzez segregację pozytywną lub negatywną na linii sortowniczej – wydzielenie odpadów przeznaczonych do odzysku i odpadów balastowych,
- magazynowanie odpadów wyselekcjonowanych przeznaczonych do odzysku,

- unieszkodliwianie odpadów balastowych powstałych w trakcie segregacji oraz odpadów niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych (w czasie remontu sortowni lub przestoju technologicznego czy awaryjnego).

Niecka składowiska zajmuje teren o powierzchni 11,50 ha.

Na terenie Gminy zidentyfikowano jedno nielegalne składowisko odpadów w Psarach. Gmina nie prowadzi ewidencji nielegalnych składowisk odpadów.

8.3.7 POLA ELEKTROMAGNETYCZNE

Źródłami emisji promieniowania elektromagnetycznego są anteny nadawcze telefonii komórkowej, anteny nadawcze sygnału radiowego, linie przesyłowe wysokich napięć i stacje transformatorowe.

Na terenie Gminy nie prowadzono badań poziomu pól elektromagnetycznych oraz dotyczących oddziaływania promieniowania na środowisko, a w szczególności na zdrowie mieszkańców. Można przypuszczać, że aktualnie miejscami niesprzyjającymi dla ludności gdzie występują pola elektromagnetyczne są linie wysokiego napięcia:

Brzeg-Oława	EE4/S-101,102/110 kV,
Jelcz Laskowice-Oława	EE6/S-106/110 kV,
Siechnice (Czechnica)-Oława	EE3/C-125/40 kV,
Wrocław-Opole	EE8-440 kV.

W celu ochrony przed promieniowaniem obowiązują strefy ochronne dla linii energetycznych. Dla sieci 100 kV-14,5 m dla 400 kV- 33m od skrajnego przewodu.

8.4 PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA

Cele i zadania Programu Ochrony Środowiska Gminy Oława zostały sformułowane na podstawie przeprowadzanej analizy stanu aktualnego Gminy. Cele zostały podzielone na długoterminowe (do roku 2025) i krótkoterminowe (do roku 2013). Program Ochrony Środowiska Gminy Oława został sprawdzony pod kątem zgodności z innymi dokumentami strategicznymi: „II Polityka Ekologiczna Państwa”, „Program zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska województwa dolnośląskiego”, „Plan Rozwoju Lokalnego Powiatu Oławskiego na lata 2008-2013”, „Plan Rozwoju Lokalnego gminy Oława na lata 2004-2006 z perspektywą na lata 2007-2013”. Cele i zadania POŚ sprecyzowano dla poszczególnych komponentów środowiska:

- **Ochrona powierzchni ziemi i gleb:** podstawowym celem jest podniesienie jakości gleb poprzez ograniczenie procesu degradacji gleb oraz ochronę przed zanieczyszczeniami. Zadania realizowane będą poprzez podniesienie poziomu wiedzy użytkowników gleb i gruntów na temat środków ochrony roślin oraz rolnictwa ekologicznego.

Cele długookresowe – do roku 2025

Podstawowym celem długoterminowym jest podniesienie jakości gleb.

- 1 Utrzymaniu dobrej jakości gleby oraz ograniczenie procesu degradacji gleb.
- 2 Ochrona gleb przed zanieczyszczeniem.

Cele krótkookresowe – do roku 2013

1. Zmniejszenie degradacji związanej z działalnością rolniczą poprzez:
 - podniesienie poziomu wiedzy użytkowników gleb i gruntów dotyczącej wpływu działalności rolniczej na stan środowiska,
 - optymalizacja zużycia środków ochrony roślin i nawozów (np. szkolenia, akcje informacyjne),
 - promowanie rolnictwa ekologicznego,
 - działania organizacyjne, administracyjne, edukacyjne mające na celu przeciwdziałanie zjawisku „dzikich” wysypisk śmieci.
 2. Zmniejszenie degradacji wynikającej z zakwaszenia gleb poprzez:
 - kontrolę stopnia zakwaszenia gleb,
 - stosowanie zabiegów agrotechnicznych mających na celu zmniejszenie zakwaszenia gleb.
- **Ochrona zasobów kopalin:** podstawowym celem jest ochrona zasobów złóż poprzez ich racjonalne wykorzystywanie. Dodatkowo program zakłada rekultywację przekształconych terenów w wyniku działalności wydobywczej.

Cele długookresowe – do roku 2025

Podstawowym celem długoterminowym jest **ochrona zasobów złóż poprzez ich racjonalne wykorzystanie.**

1. Minimalizacja presji wywieranej na środowisko w procesie wykorzystania surowców mineralnych.
2. Zabezpieczenie złóż perspektywicznych i prognostycznych.

Cele krótkookresowe – do roku 2013

1. Ograniczenie sytuacji konfliktowych powstających na styku przemysłu wydobywczego i ochrony środowiska:
 - identyfikacja obszarów konfliktowych – dokonanie przeglądu miejsc eksploatacji surowców mineralnych pod kątem legalności eksploatacji,
 - egzekwowanie od użytkownika złoża minimalizowania ujemnych oddziaływań kopalń surowców mineralnych na środowisko,
 2. Rekultywacja terenów przekształconych w wyniku działalności wydobywczej:
 - egzekwowanie obowiązku rekultywacji wyeksploatowanych wyrobisk,
 - egzekwowanie obowiązku likwidacji i rekultywacji nielegalnych wyrobisk.
 3. Ochrona zasobów perspektywicznych i prognostycznych:
 - opracowanie inwentaryzacji zasobów perspektywicznych i prognostycznych występujących na terenie gminy,
 - uwzględnianie zasobów perspektywicznych i prognostycznych w planach zagospodarowania przestrzennego.
- **Ochrona przyrody i krajobrazu:** podstawowym celem jest ochrona i wzrost różnorodności biologicznej. Zadaniem Gminy jest rozeznanie walorów przyrodniczych na jej terenie, rozbudowa systemu obszarów chronionych, zwiększenie lesistości i poprawa gospodarki leśnej.

Cele długookresowe – do roku 2025

Podstawowym celem długoterminowym jest **ochrona i wzrost różnorodności biologicznej**.

1. Określenie zasobów przyrodniczych na terenie gminy,
2. Objęcie ochroną obszarów o wysokich walorach przyrodniczych,
3. Utrzymanie i podniesienie różnorodności biologicznej i krajobrazowej,
4. Powiększenie zasobów leśnych i zapewnienie ich kompleksowej ochrony,

Cele krótkookresowe – do roku 2013

1. Dokładne rozeznanie walorów przyrodniczych gminy:
 - przeprowadzenie inwentaryzacji przyrodniczej w gminie (np. użytki ekologiczne, rzadkie okazy drzew, siedliska zwierząt chronionych itp.),
 - wprowadzenie systemu ciągłego aktualizowania informacji o zasobach przyrodniczych gminy.
2. Rozbudowa systemu obszarów chronionych:
 - objęcie ochroną cennych przyrodniczo obszarów przez wnioskowanie utworzenia lub utworzenie nowych rezerwatów przyrody, użytków ekologicznych itp.
3. Właściwe ukierunkowanie ruchu turystycznego na obszarach chronionych:
 - opracowanie programu odpowiedniego udostępniania obszarów chronionych na potrzeby turystyki,
 - rozwój szlaków turystycznych i ścieżek dydaktycznych na terenach interesujących przyrodniczo,
 - utrzymanie i odnawianie istniejących szlaków turystycznych oraz tworzenie nowych.
4. Ograniczenie procesu fragmentacji środowiska, zachowanie i odnowa korytarzy ekologicznych:
 - opracowanie mapy i potencjalnych istniejących korytarzy,
 - odtwarzanie zniszczonych korytarzy ekologicznych,
 - wprowadzanie zadrzewień i zakrzewień.
5. Ochrona gatunkowa roślin i zwierząt.
6. Zwiększenie lesistości i poprawa gospodarki leśnej:
 - opracowanie i realizacja programu zwiększenia lesistości gminy,
 - prowadzenie nasadzeń,
 - zwiększenie poza produkcyjnej roli lasu.
7. Zwiększenie obszarów terenów zieleni:
 - odtworzenie istniejących, tworzenie nowych parków na terenach zabudowanych,
 - ekranowanie źródeł hałasu, w tym dróg o dużym natężeniu przez pasy zieleni.

- **Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych:** podstawowym celem jest rozbudowa sieci kanalizacyjnej. Dodatkowo Gmina zobowiązana jest do likwidacji miejsc nielegalnego zrzutu ścieków do wód lub do ziemi oraz do rozwijania współpracy z sąsiednimi gminami w zakresie gospodarki ściekowej.

Cele długookresowe – do roku 2025

1. Rozbudowa sieci kanalizacyjnej do stanu, umożliwiającego podłączenie wszystkich mieszkańców nie wyposażonych w oczyszczalnię przydomową.
2. Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców, zwłaszcza na obszarach wiejskich.
3. Efektywne zabezpieczenie wód powierzchniowych i podziemnych przed spływami zanieczyszczeń poprzez ustanowienie, weryfikowanie i wykonanie stref ochronnych (np. nasadzenia roślinności ochronnej).
4. Kontrola zabezpieczeń przeciwpowodziowych.
5. Współpraca z sąsiednimi gminami w zakresie gospodarki ściekowej.
6. Propagowanie ograniczania pobieranej wody oraz zmniejszenia jej użytkowania.

Cele krótkookresowe – do roku 2013

1. Sukcesywne rozbudowywanie sieci kanalizacyjnej,
 2. Wspieranie mieszkańców w działaniach prowadzących do uregulowania gospodarki ściekowej – podłączanie do istniejących kolektorów, budowa przydomowych oczyszczalni ścieków,
 3. Likwidacja miejsc nielegalnego zrzutu ścieków do wód lub do ziemi,
 4. Budowanie świadomości ekologicznej, wspieranie akcji informacyjnych prowadzonych przez władze gminne,
 5. Prowadzenie akcji informacyjnych o sposobach zgodnego z ekologią zagospodarowania ścieków typowo rolniczych,
 6. Wytypowanie obszarów o znacznym stopniu spływu zanieczyszczeń powierzchniowych do wód – wykonanie ochronnych barier roślinnych,
 7. Dla nowych inwestycji zlokalizowanych na terenach położonych blisko ujęć wody oraz wód powierzchniowych i podziemnych wydawanie postanowień o konieczności sporządzenia raportu oddziaływania na środowisko,
 8. Rozwijanie współpracy z sąsiednimi gminami w zakresie ochrony wód rzek Odry i Oławy,
 9. Rozwijanie współpracy z sąsiednimi gminami w zakresie budowy systemu kanalizacji oraz wspólnych oczyszczalni.
 10. Modernizacja sieci wodociągowej w Bystrzycy.
- **Ochrona powietrza:** podstawowym celem jest ograniczanie emisji zanieczyszczeń z gospodarstw domowych, obiektów użyteczności publicznej, z zakładów przemysłowych oraz ze źródeł komunikacyjnych. Zadania realizowane będą min. poprzez modernizację urządzeń grzewczych, rozbudowę sieci gazowej, modernizację sieci dróg oraz wzrost wykorzystywania alternatywnych źródeł energii.

Cele długoterminowe, w perspektywie 2025 roku, dla Gminy Oława są następujące:

1. ograniczenie emisji z niskich źródeł energetycznych:
 - stopniową likwidację lub modernizację tych źródeł poprzez wymianę istniejących urządzeń grzewczych na urządzenia o wysokiej sprawności grzewczej i niskim stopniu emisji zanieczyszczeń
 - rozbudowę sieci gazowej na terenie gminy,
 - stopniowy wzrost wykorzystania alternatywnych źródeł energii,
 - stopniową poprawę parametrów cieplnych budynków,
2. ograniczenie emisji zanieczyszczeń z zakładów przemysłowych:
 - rygorystyczne egzekwowanie przepisów prawa dotyczących posiadania zezwoleń, prowadzenia pomiarów i ewidencji emisji w zakładach istniejących i projektowanych,
 - wspieranie inwestycji mających na celu modernizację urządzeń ochrony środowiska,
 - wspieranie wprowadzania technologii mniej emisyjnie uciążliwych,
3. ograniczenie emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych:
 - stopniową modernizację istniejącej sieci dróg gminnych,
 - rygorystyczne egzekwowanie wymagań dotyczących stanu technicznego pojazdów,
4. ograniczenie emisji niezorganizowanej przez przeanalizowanie i ewentualnie wdrożenie technologii pozyskiwania i energetycznego wykorzystywania biogazu z oczyszczalni ścieków i składowisk odpadów.

Cele krótkoterminowe, w perspektywie 2013 roku, dla Gminy Oława są następujące:

1. opracowanie koncepcji modernizacji systemów grzewczych w obiektach oświatowych i innych podległych gminie,
2. rozbudowa sieci gazowych pod kątem umożliwienia odbiorcom indywidualnym i instytucjonalnym dokonywania modernizacji emisjogennych źródeł ciepła,
3. opracowanie analizy dotyczącej możliwości wykorzystania farm wiatrowych jako alternatywne źródło energii,
4. opracowanie analizy dotyczącej możliwości wykorzystania biopaliw zawierającej:
 - bilans biopaliw,
 - analizę możliwości pozyskiwania biopaliw,
 - analizę techniczno-ekonomiczną stosowania kotłów na biomasę,
5. sformułowanie i wdrożenie programu promocji ekologicznych nośników energii: gazu ziemnego i biomasy, a także oleju opałowego i gazu płynnego, uwzględniającego zagrożenia:
 - szkodliwość spalania odpadów w paleniskach węglowych,
 - dostępność kredytów i dotacji na modernizację źródeł ciepła,
 - poszanowanie energii,
6. sformułowanie i wdrożenie programu promocji termomodernizacji,
7. informowanie i kontrolowanie zakładów przemysłowych oraz innych podmiotów gospodarczych w kwestii posiadania zezwoleń, uzgodnień i innych decyzji administracyjnych wymaganych przepisami prawa,

8. informowanie i kontrolowanie zakładów przemysłowych oraz innych podmiotów gospodarczych w kwestii ponoszenia opłat za wprowadzanie zanieczyszczeń do powietrza oraz ewidencji emisji zanieczyszczeń,
 9. opracowanie i rozpoczęcie programu modernizacji systemu dróg gminnych ze szczególnym uwzględnieniem budowy ścieżek rowerowych dla rozwijania alternatywnych środków transportu na małe odległości,
 10. rozbudowa sieci ścieżek rowerowych,
 11. promocja komunikacji zbiorowej i systematycznie usprawnianie transportu gminnego.
- **Ochrona przed hałasem:** podstawowym celem jest utrzymanie poziomu hałasu poniżej dopuszczalnego lub co najmniej na tym poziomie. Cele realizowane będą poprzez budowę i modernizację dróg oraz konsekwentne egzekwowanie od zakładów przemysłowych ograniczania emisji hałasu. Dodatkowo zalecane jest wykonanie nasadzeń pasów zieleni ochronnej w pobliżu ciągów komunikacyjnych, egzekwowanie „ciszy nocnej” oraz ograniczenie ruchu ciężkiego na drogach przechodzących przez tereny zabudowy mieszkaniowej.

Cele długookresowe – do roku 2025

1. Budowa i modernizacja sieci dróg gminnych wraz z towarzyszącą infrastrukturą,
2. Rozwój alternatywnych rodzajów transportu,
3. Konsekwentne egzekwowanie od zakładów przemysłowych ograniczania emisji hałasu (modernizacje, zmiany organizacyjne, których wdrożenie wymaga czasu).

Cele krótkookresowe – do roku 2013

1. Tworzenie sieci tras rowerowych w ramach istniejącej sieci dróg, oraz uwzględnianie ich w ramach planowanych modernizacji dróg oraz budowy nowych odcinków.
2. Nasadzenia pasów zieleni ochronnej w pobliżu ciągów komunikacyjnych.
3. Ograniczenie ruchu ciężkiego na drogach przechodzących przez tereny zwartej zabudowy mieszkaniowej.
4. Wprowadzenie na terenach osiedli stref uspokojonego ruchu,
5. Utrzymywanie nawierzchni dróg w dobrym stanie technicznym.
6. Współdziałanie z Policją w celu wyeliminowania z ruchu pojazdów w złym stanie technicznym, często będących istotnym źródłem hałasu.
7. Egzekwowanie „ciszy nocnej” zwłaszcza w przypadku lokali gastronomicznych i innych czynnych w godzinach nocnych, ale również od samych mieszkańców.
8. Egzekwowanie na etapie powstawania nowych inwestycji raportów oddziaływania inwestycji na środowisko, zwłaszcza na terenach sąsiadujących z zabudową mieszkaniową oraz tych, na których obecny poziom hałasu jest wysoki.

9. Egzekwowanie ograniczenia emisji hałasu z zewnętrznych urządzeń wentylacyjno - klimatyzacyjnych poprzez odpowiednie izolowanie bądź zmianę lokalizacji (przeniesienie do środka budynku lub inne dogodne miejsce).
 10. Egzekwowanie od zakładów przemysłowych i usługowych, warsztatów usługowych ograniczenia emisji hałasu poprzez możliwe do zrealizowania w krótkim okresie inwestycje lub zmiany organizacyjne.
- **Monitoring środowiska:** podstawowym celem jest uzyskanie pełnej informacji o stanie środowiska. Gmina poprzez współpracę ze stronami zainteresowanymi monitoringiem powinna stworzyć bazę danych o stanie środowiska na terenie Gminy poprzez zbieranie informacji i aktualizowanie ich na bieżąco. Po zebraniu informacji dotyczących stanu Gminy, należy zidentyfikować problemy środowiskowe i podjąć działania naprawcze realizując zadania własne Gminy oraz przekazywać informacje o problemach instytucjom odpowiedzialnym za ich naprawę.

Cel długookresowy – do roku 2025

Podstawowym celem długoterminowym jest **uzyskanie pełnej informacji o środowisku**

1. Dalszy rozwój monitoringu wszystkich elementów środowiska zgodnie z wymogami prawa polskiego i przepisami Unii Europejskiej – stworzenie spójnego monitoringu:
 - a. stanu wód powierzchniowych i podziemnych,
 - b. powietrza,
 - c. hałasu komunikacyjnego,
 - d. gleb,
 - e. odpadów,
 - f. zasobów przyrodniczych.
2. Na podstawie monitoringu należy zidentyfikować problemy środowiskowe Gminy, oraz zastosować działania naprawcze stanu środowiska poprzez zgłoszenie problemów odpowiednim organom (WIOŚ, sanepid, RZGW itp.) oraz realizować zadania własne Gminy.

Cele krótkookresowe – do roku 2013

1. Rozpoczęcie rozmów z zainteresowanymi stronami.
 2. Zbieranie danych.
 3. Stworzenie bazy danych z archiwalnymi wynikami pomiarów.
 4. Aktualizacja bazy danych na bieżąco.
- **Edukacja ekologiczna:** podstawowym celem jest podniesienie świadomości ekologicznej w społeczeństwie poprzez wprowadzenie problematyki ekologicznej w szkolnych programach nauczania oraz współdziałanie z mediami w zakresie prezentacji stanu środowiska i działań podejmowanych na rzecz jego ochrony. Dodatkowo należy organizować szkolenie i prezentacje mające na celu podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców na temat możliwości poprawy stanu środowiska w ich najbliższym otoczeniu.

Cel długookresowy – do roku 2025

Podstawowym celem długoterminowym jest **podniesienie świadomości ekologicznej w społeczeństwie**

1. Rozwój edukacji ekologicznej.

Cele krótkookresowe – do roku 2013

1. Zwiększenie problematyki ekologicznej w szkolnych programach nauczania.
2. Informowanie mieszkańców gminy o stanie środowiska w gminie i działań podejmowanych na rzecz jego ochrony.
3. Współdziałanie władz gminy z mediami w zakresie prezentacji stanu środowiska i działań podejmowanych na rzecz jego ochrony.
4. Drukowanie plakatów, instrukcji i ulotek promujących ochronę środowiska.
5. Organizowanie szkoleń, prezentacji oraz spotkań informacyjnych w celu podniesienia poziomu wiedzy mieszkańców na temat ochrony środowiska w ich otoczeniu.

8.5 MOŻLIWOŚCI FINANSOWANIA

Do najbardziej popularnych źródeł finansowania inwestycji, w przypadku braku wystarczającej ilości środków własnych, należą kredyty zaciągane w bankach komercyjnych. W celu uzyskania takiego kredytu wnioskodawca musi wykazać się odpowiednią zdolnością kredytową, a inwestycja, na którą pożyczane są środki, wysokim stopniem efektywności finansowej. W przypadku inwestycji niekomercyjnych, które nie generują znaczącego zysku netto, trudno jest uzyskać środki w bankach komercyjnych. Należą do nich projekty, których głównym celem jest m.in. ochrona środowiska naturalnego lub niesienie innych niematerialnych korzyści społecznych. W związku z powyższym stworzone zostały preferencyjne źródła finansowania tego rodzaju przedsięwzięć. Należą do nich bezzwrotne dotacje oraz pożyczki i kredyty preferencyjne.

W zależności od rodzaju inwestycji na realizację przedsięwzięcia planowanych do realizacji w ramach POŚ istnieje możliwość pozyskania środków z następujących źródeł:

- Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego na lata 2007 – 2013, w formie bezzwrotnej dotacji,
- Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2007-2013, w formie bezzwrotnej dotacji,
- Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, w formie pożyczek, kredytów udzielanych ze środków Narodowego Funduszu przez banki w ramach linii kredytowych, dotacji, promesy pomocy finansowej przedsięwzięcia, poręczenia spłaty kredytów,
- Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu, w formie pożyczki z możliwością częściowego umorzenia.